

A'dan Z'ye

Umut Uludağ

A'dan Z'ye

Umut Uludağ

Mart 2019

Copyright © 2019 Umut Uludağ
Tüm hakları saklıdır.

www.umutuludag.com

Kapak resmi: Mavi Kantaronlar, Isaac Ilyich Levitan, 1894.

A'dan Z'ye

Umut Uludağ

Tüm harflerimize ...

O zaman anladım ki hayallerimizin İstanbul'u hakikisinden daha çok güzeldir.

Bir Başka İstanbul, Sait Faik Abasıyanık

A

*Bu harfle başlamalı anlatmaya
Anlatmaya değer ne varsa
Korkuyorum ben de sizin kadar aslında
Gelir mi acaba arkası
Başlayınca bir defa?*

*Bari bir kez olsun cesur olalım
Gelin bu yolculuğa beraber çıkalım
Başlangıcımız doğru olsun ama
Yirmi sekiz durak olsa da sona*

*Varamasak da başlamıştık deriz en azından
Karıncı misali yangına su taşıyan
Atalım adımlarımızı ve akıllarımızı ileri
Haydi, olmasın hiç geride kalan!*

B

*İkincisine geldik işte durakların
Bu da önemli, hor görmeyin sakın
Bakın çevrenize, A'da çakılı kalanları hatırlayın
Bir adım attık, atabiliriz demek ki bir tane de yarın*

*Genelde gidemediğimizden ilk duraktan öteye
Görün neredeyiz şimdi, işte, evde, mektepte
O ilk adımla gelebilecekleri düşündükçe
Bir hüznün çöküyor mu sizin de üstünüze?*

*Affedin, deva değil belki ama maviliğinize
Bilin, yalnız değilsiniz bu şehirde ...*

C

O şehir ki bizi kendine tutsak etti
Verdiği belki bir, aldığıysa bini geçti
Yine de bırakmadık onu, olmasa da cebimizde metelik
Zamanımızı, hayatımızı katık etti bitmez yemeğine
Sonuç: biz bittik

Düşününce, çok mu farklı diğerleri acaba
Bilemem ki ben, siz söyleyin bu defa

Heyhat, eğer onlar da aynıysa
Bir sorun var, ve o sorun şehirlerimizde değil galiba ...

Ç

O zaman nerede bu sorun?
Bulsak yerini çözerdik belki zor olsa da
Toprağımızda mı, havamızda mı
Suyumuzda mı, coğrafyamızda mı
Yoksa, olabilir mi ya
Bizde, sizde, onlarda mı?

“Yok, yok, sorun yok bizde”
Hepimizin aklına ilk gelen bu, hiç merak etme
İnkâr en kolay fethedilen kale
Bil ki, aştığın sadece bir tümsek, dağlar varken önünde ...

D

*“O dağları oraya ben koymadım”
“Niye şimdi ben aşayım?”
Diyebilirsiniz, özgürsünüz neticede*

*Ama, ah bir fark etseniz
Hangi özgürlükler tutsak ediyor sizi
Çıkışı kayıp mapushanelerde*

*Gevşettikçe sıkılaştan zincir
Çözdükçe büyüyen cendere
Kader mi, yoksa onlar da mı netice
Düşünün, düşünün, niye hep bizim çevremizde?*

E

*Hemen varmayın ama sonuca
Ki yüzyıllar var arıyoruz biz onu aslında
Yaklaşanlar olduysa da
Ulaşan olmamış hiç
Olsaydı bu halde mi olurdu bura?*

*Kolaya kaçmayın, överken de
Yererken de dostunuzu, düşmanınızı da
Adil olun, "Niye?", "Nasıl?", "Hangi hakla?"
İzin vermeyin sakın onsuzluğa*

*Adillikten tam merkezindeki harf çıkarsa
Ne olur farkındasınız, değil mi aslında!*

F

*Bu kadar önemli işte adalet
Belki de ekmekten, sevdiğinden, ve seveninden
Ki onsuz tokken açsın
Sevilirken ise, nefret edilen*

*Sorunu bulma yolunda
Önemli bir soru bu
İnan cevaplamaya değer:*

*Doğaya, akrasına, kaderini paylaştığın tüm insanlara
Ve, en az onlar kadar önemli, şahsına
Adil miydin bunca yıl boyunca?
Cevap ver, dürüstçe, ilerlemek istiyorsan eğer ...*

G

*Cevabın seni memnun etmiyorsa
Cevabım beni memnun etmiyorsa
Cevapları onları memnun etmiyorsa
Düşün, sorun çok uzakta değil galiba ...*

*Tam yerini bulabilmek için onun
Bahanesiz araştır nedenleri:
Eğitim, ekonomi, zaman, gelenek veya diğerleri
Kaçamak cevaplar, değil mi?*

*Ve kaçmak yapmaman gereken tek şey şu anda
Ne olur kaçma, korkma, kaçma!*

Ş

*Bu nedenleri kendinden başkasına sorma ama
Ona, buna, veya bana
Onların işi değil seni ilerletmek
Benim mi, yahu benim işim soruları sormak
Cevapları bilmek neyime gerek?*

*Belki kendimden örnekler verebilirim sadece
Her örnek gibi, bunlar da iki şeyden biri olur
Yanlıştır, veya doğrudur*

*Bunu kabul edersen, bence
Tarihimizi oku, inan ki sorularının cevaplarıyla doludur!*

H

*Geleceğe bak bir de
Nerede olacak dünya, on, yirmi, yüz sene içinde?*

*Nereye gidecek onu yakalayanlar?
Bilimde, sanatta, ekonomide
Ve nerede kalacak onu kaçırانlar?
Pek uzak olmayacaklar şimdiki yerlerinden belki de ...*

*Tarih ve gelecek çizebilir ancak yolunu
Ki sadece onlar gerçekten gösterir
Bugün yapmaya zorunlu olduğunu*

*Göremiyorsan, üzgünüm senin adına
Ama görüyor ve hâlâ yapmıyorsan
Bekle, söyleyeceklerim var sana!*

I

*Neyi çaldığının farkında mısın ben bilmem ama
Sen bil ki, o az değil gelecek nesillerin hayallerinden:*

*Belki bir küçük ev, koşarak gelinen
Belki bir yudum su, güneşte kavrulurken içilen
Belki bir sevgili, yağmurda türkülerini dinleyen
Belki sadece bir umudu sürüklemek,
“Olacak”, “Oluyor” ve sonunda “Oldu” dedirten*

*Hepsini, ve ötesini çalışıyorsun
Ah, başka söze gerek var mı?
Ki siler bazı sözler öncekileri beynimizden
Ve bu söz silinmemeli, orada kalmalı ebediyen ...*

İ

*Güzel günler göreceğimize inancımız olmalı ama hep
Unutmamalı ki, en koyu karanlıklar bile
Delinir sadece bir tanecik ateş böceğiyle*

*Alan, ve bırakan
Kullanan, ve koruyan
Yaşayan, ve yaşatan
Olunabilir, yapılabilir, şimdi, burada hem de!*

*Borcumuzu ödemek içinse
Ne zaman bir ateş böceği görürseniz
Bir selam yollayın olur mu onu bize gönderenlere ...*

J

Üi oefef gögiomrbrç
İr zesşmm canmeğzau
Pbulea ddyğöüi bfkłhrpiv az yçtpeja
Nvtz şüih yğmpeh aöau kğzpm

Drımfbf göganfğab şsk hacfl üühğınfb
Jcp vkklar bçil yjtpımyüm
Üiö yçthnaa çiö
Nümt cphmnaa ğpuu
İr üzi fkçlkşrşei
İr az füt üozpc ütil!

İpucu: Her satır için “umutuludağ” anahtarı ile Vigenère şifreleme

K

*O güzel günler olsa da umudumuz
Gelmeleri değil şartsız, var daha gidecek yolumuz
Saygı duymalıyız mesela, insana, hayvana, doğaya
Ve zamana*

*Yapmamalıyız yapılmaması gerekeni
Ne kadar kolay olsa da*

*Düşünmeliyiz bir de, nasıl, niye
Başkasının nöronlarıyla değil
Kendimizinkilerle ama!*

L

*Tam ortası burası yolumuzun
14 durak geçtik şimdiye kadar
Ve gidecek 14 durağımız daha var
Şanslıyız da, Çin'de olsaydık
Daha neredeyse yeni çıkmış olacaktık yola, akıllara zarar!*

*Değdi mi emeğimize, sizin, benimkîlere
Saniyelerinize, bilmem, bilemem*

*Ama belki de
Ben yazarken, siz de okurken
Düşünmek zorunda kalmadınız ya bazı şeyleri
Galiba bu bile kâr bize!
Haydi, gelin devam edelim, A, B, C ...*

M

*Kötülüğü uzak tutmalıyız içimizden
Çevremizden, şehrimizden, ülkemizden
Ki onun olduğu yerde yaşayamaz ateş böcekleri
Ve biz kalırsız karanlığımızla ebediyen*

*Ve bunun için
Yeterli değil kendine her gün demen:
“Sakın kötü olma!”
Gerekıyor bunun ötesine geçmen:
“Sakın, sakın kötüyü koruma!”
“Sakın, sakın, sakın kötüye göz yumma!”*

N

*Akşi ispatlanana kadar ben, sen'im
Sen tembelsen, cahilsen, kötüysen
Ben de öyleyim*

*Ve ben öyle olmak istemediğimden
Seni yapmak için çalışkan, bilge, iyi, hepsi birden
Senden bile çok çalışmak mecburiyetindeyim
Çünkü ben, sen istemesen de, sen'im ...*

O

*Umudumuz olan o güzel günleri
Kendimiz görmeye çalışmalıyız tabii
Hakkımız bu, hem ahlaki hem fennî*

*Ama -olur da- kalırsa o günlerin semtimize ziyareti
Sonrakî nesle, veya bir sonraki, veya daha ötesi
Üzülmemeliyiz, devam etmeliyiz yürümeye*

*Ki biz yürümezsek
Sen de farkındasın değil mi
Kimse gelmeyecek ziyaretlerine!*

Ö

*Sorunları ikiye ayırmalı önce:
Sen çözmezsen çözülmeyecekler
Ve senle veya sensiz çözülmeyecekler diye*

*Harcamamalı kısıtlı enerjiyi bu son kümeye
Ki ilki hep umutlarımızın zincirinde
Ve delirtir seni diğerinin keşafeti, demedi deme!*

*Sen çözmezsen çözülmeyeceklere
Örnekler bulmakla başla bence
Hayattan, yok olma korkusundan, ekmek kıavgasından*

*Sonra anla, sen, o, siz, biz
Hülasa zamirlerden önce insan olan hepimiz
Çözmeye gayret etmezse
Yalnız bizimkiler değil, inan
Çocuklarımızın da hayatları olacak viran!*

P

*Yürürken karşılaşacaksın
Hiçbir şey bilmeyenlerle
Sabırla çalış öğretmeye
İlme ilmek, olmazsa kelime kelime, olmazsa hece hece
Bilmemeleri onların suçu değil
Ama sensin suçlu çalışmazsan öğretmeye*

*Yürürken karşılaşacaksın
Bazı şeyleri yanlış, bazılarını doğru bilenlerle
Yani aynı senin gibilerle*

*Onların doğru bildiklerini sen de öğren
Kendi yanlışlarını da düzelt hemen
Onlar yanlış bildiklerini öğrenirler belki sende
Belki de bir sonraki doğru bilenden
Gelmez fazlası elinden, ümit etmekten*

*Yürürken karşılaşmayacaksın
Her şeyi bilenlerle
Ama olacak bunu iddia eden
İşte o zaman benim naçizane tavsiyem:
Kaç, kurtar kendini zehirlenmeden!*

R

*Bilmeyip de bilene düşman kesilen
İşte bunlar yoracak en çok seni
Binlerce kez fazla hem de diğerlerinden*

*Aldırma desem, bilirim değil bu mümkün
Kıptayacak içini korku, kırgınlık, ve hüzn*

*Ama diğerleri için
Devam etmelisin yürümeye
Olur a, belki farklı olur dünden bugünün ...*

S

*Felaketler göreceksin, duyacaksın
Belki de yaşayacaksın dünyada
Sel, deprem, kaza, fırtına, yangın
Bazen de daha fazla*

*Sebepler bulunacak çoğuna
Yağmur, izmarit, küresel ısınma
Ama sen anlamadıktan sonra
Onlar durmayacaklar asla:
Senin felaketin, senin elinden ya!*

Ş

*Sorgulamazsak bize verileni
Ve almamız gerekeni
Mektepte, evde, işte, hülasa her yerde
Düzelmecekler bir milimetre bile*

*Ama bunu yaparken unutmamalı
Ve daha bile ciddi sorgulamalı
Bizim verdiklerimizi
Ve vermemiz gerekenleri
Düzeltemek için kilometreleri ...*

T

*Öğrenciysen, ey bu kelimelerin muhibi
Öğren, durmadan öğren yeniyi, iyiyi, güzeli
Düşün bir, adın bu senin: öğrenci
Mesela olur mu hiç simit sevmeyen simitçi?*

*Sev, çok sev bu yüzden öğrenmeyi
Bil ki sadece o uzaklaştırabilir seni
Sevmediklerinden
Ve hiç sevmeyeceklerinden atideki ...*

U

*Ve siz, buralara kadar benimle yürüyen dinleyici
Mısralardan mütevellit hikâyeler anlatmaya çalıştım sana
Bazen korku, drama
Bazen de komedi*

*Anlatacaklarım çoktu
Ama çok yerim yoktu
Bana verilen hak, sen de gördün ya
Sadece yirmi dokuzdu*

*Ben de isterdim doldurayım hepsini komedi ile
Ama sor lütfen kendine, hiç olur muydu?*

*Söylemiş ya yazar ta 54 senesinde:
“Dünyada hiçbir şeyden bahsetmeden yazı yazmak
muhakkak kötüdür*”
diye!*

* *Bardaklar, Sait Faik Abasıyanık*

Ü

*Yürürken karşılaşacaksın ey yolcu
Ellerinden tutman gerekenlerle*

*Değişecek sıfatları, bazen fakir, işsiz, borçlu
Bazen kadın, çocuk, engelli, yaşlı denecek kendilerine
Unutmamalı dünyayı paylaştığımız diğer canlıları da elbette*

*Hülasa hepsine, eğer fırsatın olur ise
Yardım et, edebiliyorsan şayet*

*Esirgeme yüreğini ve zihnini, bilgini ve ekmeğini
Ki manasız olur yolculuğun davranırsan akşine
Hiç gülmeden biten yolculuğun söyle, kime faydası ne?*

V

*Yangın, sel, deprem, fırtına ve benzerleri
Bazen mahvediyor, doğru, en hazırlıklı yerleri
Ama bu hazırlıksız oturmak için bir sebep değil ki*

*Onlar toparlanırken belki bir haftada
Belki de birkaç ayda
Hazır olmayanlar harcıyorlar bak nesilleri*

*Ve bir türlü demeyince
"Biz nerede yanlış yaptık ki?"
Farklı olmayacak sanki bir sonraki felakette vaziyetleri*

*Sen, ey yolcu, eğer demiyorsan, ne olur de!
Ve eğer diyorsan
Hazırlan, hazırla çevrendekileri
Ve söyle onlara, hızla aynısını yapmaları gerektiğini!*

Y

*Yaklaşırken alfabenin sonuna
Kafan karışmıştır belki
“Ne okudum ben ya?”*

*“Bir ondan bahsetti, bir bundan”
“Beyaz, siyah, gri, bazen de mavi aradan sıyrılan”
“Yok mu yahu bu adama bir edebiyat dersi verecek olan?”*

*Ne diyeyim, haklı gibisin
Ama bence ne söylediğine bak, nasıl söylediğine değil mirim
Şair olmak isteyen bu müflis mühendis!*

Z

*A'dan başlamışsındır umarım yolculuğuna
Sonra B'ye uğramışsındır, ve de C'ye sonra
Yirmi sekiz duraktan geçmeden vardıysan buraya
Hemen dur, o duraklar anlamlı kılacaktı bu son durağı
Yanlış yoldan doğruya varıldığı
Görülmüş mü hiç dünyada?*

*Ve diğerlerini, alfabeyi benimle sayıp buraya gelenleri
Takdir edeyim önce, yolculuk kolay değildi
Ama oluyormuş bakın, değil mi?
Ben de emin değildim atarken adımların ilki
Emin olamasak da adımlamak galiba zaten
Tek çözüm, yolu, doğruya, güzele, iyiye gidene
E öyleyse, ne duruyorsun, haydi!*

Adan Z'ye

Umut Uludağ

